

Kommentarer til ny forskrift om produksjonstilskudd og avløser tilskudd i jordbruket

Høringsfrist: 20. oktober 2014

Fra: Samdriftenes Kontaktorgan, SKO

En kort intro om SKO og samdrifter i melkeproduksjon i Norge

Samdriftenes Kontaktorgan (SKO) er en interesseorganisasjon for melkeproduksjonsbruk, organisert som samdrifter. Det er pr 2014 ca 1180 samdrifter, som står for ca 31 % av melkeproduksjonen i Norge. Av disse er ca 150 medlemmer i SKO.

Reduserte kostnader ved behov for investeringer, er ofte årsaken til at melkebønder organiserer seg i samdrifter. En bedre ordning for ferie og fritid betyr også mye. Det er ikke alltid like enkelt å skaffe kompetent avløser. Da gir samdriften gode muligheter for å avløse for hverandre ved behov for ferie og fritid, samt ved sykdom. Det er ofte mer attraktivt for neste generasjon å overta et gårdsbruk med tidsaktuell mekanisering og ordnede forhold for ferie og fritid. At flere bønder i bygda driver sammen om en produksjon, kan være et viktig bidrag til å opprettholde aktiviteten og produksjonen i lokalsamfunnet. Det sosiale felleskapet er ofte en viktig innsatsfaktor.

Generelt om samdrift i melkeproduksjon

At flere jobber sammen om melkeproduksjon bør føre til styrket økonomi, gjensidig nytte av samarbeid, enda bedre mellommenneskelige relasjoner, trivsel, muligheter for fritid, gode løsninger ved sykdom, bedre dyrevelferd, styrket rekruttering og framtidstro. På vegne av alle melkesamdrifter i Norge henstiller SKO om at det ikke foretas endringer i regelverk og ordninger for melkesamdrifter som fører til dårligere økonomiske forutsetninger for videre drift - det er "ikke mye å gå på"

SKO får inntrykk av at det er et mål for departementet at antall samdriftene skal reduseres og større enkeltmannsforetak med eksterne ansatte prioriteres. Nabosamarbeid er ikke «i tiden».

Det er viktig å merke seg at mange samdrifter er små og middels store, hvor det er lang avstand opp til kvotetaket. Mindre melkeproduksjonsbruk med begrenset forgrunnlag har ofte som eneste mulighet for å opprettholde melkeproduksjonen at de kan inngå samarbeid med andre melkeproduksjonsbruk i nærheten.

Generelle kommentarer om endringene fra tidligere forskrift

Enkelte vilkår som i dag inngår i Jordbruksavtalen vil nå bli innarbeidet i forskriften, noe som gir mindre muligheter for forhandlinger framover, der SKO kan gi innspill. Det kan føre til dårligere tilpasning til aktuelle forhold og mindre muligheter for påvirkning med positivt resultat. Det kan selvsagt også føre til større forutsigbarhet.

SKO har forståelse for at det er nødvendig med enkelte forenklinger av regelverket i landbruket. Men vi vil sterkt beklage avvikling av enkelte særregler for samdrifter som kan føre til dårligere økonomi og vanskeligere drift for det enkelte medlem og for samdrifta totalt, noe som igjen kan føre til at samdrifter opphører.

Endringer i avløser tilskuddet for samdrifter

Samdriftene har i gjeldende forskrift mulighet til å motta avløser tilskudd uten å dokumentere bruken av dette. Avløser tilskuddet kunne derfor nyttes til både avløsning innad i samdriftene og ved kjøp av tjenester utenfra. Realiteten for mange samdrifter er at man ved å gå i samdrift har mulighet til å ha en deltidsjobb ved siden av melkeproduksjonen. Denne inntekten er ofte nødvendig for å ha tilstrekkelig økonomi til å drive melkeproduksjon. I tillegg gir deltakelse i samdrift mulighet for ordnet ferie og fritid, da samdriftsmedlemmene har kunnet avløse for hverandre. Avløser tilskuddet har bidratt til å styrke økonomien - med den foreslåtte ordningen blir det større usikkerhet, og sannsynligvis dårligere økonomi. SKO henstiller til at dagens ordning videreføres – uten dokumentasjon i forbindelse med avløsning, alternativt at det blir godkjent med fakturering av arbeid og ikke bare lønnsutbetaling.

Det har vært en voldsom teknologisk utvikling over flere tiår i norsk melkeproduksjon sammen med en stadig reduksjon i antall bruk som driver med melkeproduksjon. Gjennom kompleksiteten i det å jobbe med levende dyr sammen med teknologisk high tech, blir det vanskelig å finne kompetente avløsere. Da er muligheten for avløsning fra ektefelle/samboer eller passive og aktive samdriftsdeltaker nødvendig.

Ektefelle/samboer i samdrift kan ikke avløse hverandre og motta refusjon for avløsning i følge § 6 i forslag til ny forskrift. Dersom det blir krav om dokumentasjon ved bruk av avløser tilskuddet, mister samdrifter muligheten til å nytte gjøre seg dette ved å avløse for hverandre i akutte situasjoner. Det vil si at staten legger nok en kjepp i hjulet for samdrifter med mer enn én aktiv deltaker! Det må forutsettes at samdriftsdeltakere i mange tilfeller har annet arbeid. Dersom man enten ved akutt sykdom eller ved ferieperioder må tre inn i en annen deltakers arbeidsperiode, vil dette bety tap av alternativ inntekt. Denne bør kompenseres. Ved innføring av dokumentasjonsplikt må regelverket samtidig endres, slik at samdriftsmedlemmer og ektefelle/samboer kan avløse hverandre, og få kompensert for kostnaden.

Endringer i produksjonstilskuddet

I gjeldende forskrift, § 4a, c) gis en særbestemmelse for samdrifter om at deltakere i samdrift kan gis areal- og kulturlandskaps tilskudd for det grovforareal foretaket disponerer og som beites av samdriftas dyr. Etter forslaget som er lagt fram, er ikke dette mulig. Heretter må samdrifta leie beitearealet. (s 26 og 28 i høringsnotatet). For oss i SKO virker dette noe tungvint og ikke i tråd med ønske om å forenkle ordninger.

Mvh

Samdriftenes Kontaktorgan

Kari Bergitte Finstad

Leder

Arild Melleby

Arild Melleby

Sekretær